

ŠKRAJ

Zabavno-zbadljiv in šaljiv list.

Št. 6.

V Ljubljani, 25. marca 1883.

Tečaj I.

Ljudski shod II.

Kdor še ne ve, kaki so takozvani „ljudski shodi“ v Ljubljani, naj vzame v roke našega lista prvo številko. Tam najde črno na belo vse, kajti tudi drugi shod se od prvega ni razločeval skoro čisto nič. V večini iste osebe, samo nekoliko manj, iste fraze, le nekoliko še bolj robate, ista oholost, pa še vedno brez podlage, isti slabi igralci, kolikor možno, na še slabejšem odru. „Alles schon dagewesen,“ bi rekel Ben Akiba in stara onemogla muha bi mu priklinala. Pa, da postanemo resni in poročamo vestno!

S prva, to je ob 9. uri mrgolelo je prav malo ljudi po dvorani. Gosp. Wurst, kot vojskovodja, ježl je s kapico, liki Napoleon I., od mize do mize in ohrabroval redke čete, ki pa vsled tega niso bile nič gostejše. In kakor bi nebo nad slabim obiskom hotelo izražati svoje globoko sočutje, zatemnilo se je h krati in pričelo se pršeti. Zdjaci pa ustopi Telebnikar in — bila je luč — in prične se ljudski shod. Dostojanstvenika Wurst in Telebnikar volita se dva in triglasno, tajniki in reditelji pa se brevi manu kar dekretirajo. Telebnikar, katerega je govor že tiščal, kakor molzno kravo mleko, oglasi se prvi, postavi se teatralično k predsedniški mizi in prične s popolno resnim obrazom: „Mi smo namreč že jedenkrat imeli ljudski shod, namreč ravno v teh prostorih, pa pomislite, da do danes se sploh še ni nič na bolje obrnilo. In jaz sem si vendar mej tem namreč omislil rudečo firmo! (Čujte, čujte!) Tudi moja brada sploh ni nič manj rudeča! Mi hiram od dne do dne, od meseca do meseca. (Bravo!) Stanje delaveca in obrtnika je še vedno slabo, dasiravno smo namreč resolucijo poslali na Dunaj. Pa ne vem, ali je Taaffe, ki jo je naročil in že tako težko na njo čakal, ni bral, ali pa jo je naš poslanec mej potoma izgubil, ali pa na Dunaji zapravlil. Pomislite našo resolucijo! To stori naš poslanec, katerega smo mi volili. — — —

Muha: Kdo pa in kdaj?

Telebnikar (nadalje). Mi sploh ne potrebujemo poslanec, ki se vozijo na Dunaj in nazaj, mi hočemo take poslance, ki ostanejo doma. (Bravo, bravo!) Mi hiram od dne do dne. To stori namreč konkurenca na Gradu. Te pa so krivi doktorji. Ko bi bili 3—4 doktorji na Gradu in začeli konkurenco, bi se že ganili doktorji v mestu. Tako pa namreč ni nič, niti jezika ne premaknejo. Pa da spet nazaj pridem, kaj je zmirom s tem jezikom (za-se), ko bi bil vsaj osoljen in prekajen in s hrenom, bi nič ne rekel, — pa tisti „narod“, čemu je vse to, ali se s tem stanje naše kaj zboljša, ali je ta jezik in narod za jesti? Pa da spet nazaj pridem — — —

Muha: „Ta pa zmirom nazaj hodi!“

— — — mi hiram in hiram in nihče nam ne pomaga, vsega tega so krivi poslanci in doktorji in pisaci, ki nas obirajo in smešje. (Posegne v suknjo in pogleda na neki papir.) Jaz bi vam lahko še več povedal, pa saj je tako vse na papirju zapisano, kar sem se 14 dnij na pamet učil. Namreč, mi smo mi!

Wurst: Meni se zdi, da je že 14 let, odkar se je osnovalo delavsko društvo. Poglejte, kolik razloček od takrat. (Sa m pri sebi: Pri mojej veri, da a prav zaprav ne vem, k večjemu, da sem takrat bil lasan, zdaj pa že druge lasam.) — Kaj smo takrat notri jemali in kaj danes notri jemljemo?

Muha: Jaz bi vam svetovala dober porcijon rhabarbare!

Nekateri kriče: „Jezik, narod!“ Jaz pa pravim, čemu vse to? Kruha nam treba. Kdor ima veliko družino, temu treba velikega hleba, kdor pa ima malo otrok, za tega je mali hlebec dovolj. In beli kruh še boljši, nego črni.

Muha: Tedaj pa pusti Wurst šivanko in bodi pék in kruha bo vedno dosti in tvojih vzdihljajev bo konec!

In tako šlo je naprej, kajti kadar se pri te bire ljudeh odpró zgovorniške zatvornice, ni jih lahko zopet „zatulhati“. Naj zadostujejo navedene „Stichproben“. Vender ne moremo si kaj, da ne bi omenili še nekega gosp. Mute lamentacij, ki je v slabej nemščini zaganjal se v časnikarje in tožil, da bode vse, kar se tu govori, v par dneh itak v javnih listih čitati. S tem poročilom damo tedaj javno spričevalo gosp. Muti, da ima v sebi precejšen kos proroka Habakuka. Čitatelj utegne vprašati, kje je humor? Za Boga, tega niti mi nismo zasledili. Ako gledaš skozi tri dobre ure, kako ta ali oni govornik v potu svojega obraza klepeče nekoliko fraz, katere se je vsaj 14 dni na pamet učil, ako uvidiš, da sami ne vedo, kaj hočejo in da poslušalci odobravorajo zdaj ta, par minut pozneje pa popolnem nasprotni govor, ako čuješ, da se izreka nezaupanje poslancem od tacih ljudij, ki jih nikdar volili niso, izmej katerih imajo k večjemu trije volilno pravico, a precejšnja tolpa pa niti dvajset let, ako ti doni na uho mogočna beseda, da je to „ljudski shod“ in da se tukaj pretresajo zakoni in hoče presukati svet — potem stopi ti v spomin mladi, žarnolični deček, ki skozi bilko, pomočeno v razpuščeno milo, piha v jasni vzduh svitle mehurčke in v svojej priprostosti misli, da je vsak mehurček — bomba.

Morala ljudskega shoda pa je: Krčmarica imela je dober dan, kajti guljaša, piva in vina spečalo se je prilično dovolj in potem je naravno, da je bil pri nekaterih „der ganze Himmel voll Bassgeigen“! — Na svidenje!

Pogovori

soseda Brezovičarja in Bizovičarja.

Brezovičar: Že davno sem te hotel nekaj vprašati, pa vselej pozabim.

Bizovičar: No kaj pa?

Brezovičar: Rad bi vedel, kak razloček je mej „Kmet-skim prijateljem“, „Ljubljanskim buteljnom“ in „Ljudskim glasom“?

Bizovičar: Razločka ni prav nobenega. Podobni so si, kakor krajcar krajcarju, kakor žid judu, kakor lisjak lisjaku.

Bizovičar: Od kod to veš, ali je mar čitaš?

Bizovičar: Tega pač ne, tako prismojen še nisem, pa tič se na perji spozna. V drugih listih čitam, da kar piše „Ljudski glas“, to hvali „butelj“, kar hvali butelj, to hvali zopet „Tagespošta“ in kar „Tagespošta“ hvali, to pride potem v „Deutsche Zeitung“ itd.

Brezovičar: Pa se vender najdejo še ljudje, ki te liste bero, in celó mej narodnjaki?

Bizovičar: I kaj bi ne? Kaj ne veš, da pravi pregovor: „Butelj zmirom buteljna najde.“

Štirivoglate.

En hribček bom kupil
Bom trte sadil.
Dokler ne rodijo,
Pa „čvička“ bom pil.

Če rečem: Predraga!
Ne lažem se ne,
Za toliko novcev
Dobil bi bil dve!

Čim viši zvonovi,
Tem lepši pojó,
Čim dalje nemčurji,
Tem ljubši mi so.

Vse naše nemčurje
Bi vkupe pobral,
Jih strijeu Bismárcka
Za pirhe poslal.

„Vi se morate zaklati.“

Resnična dogodba, katero je na svetlo spravil Spectabilis.

V novej Avstriji, t. j. v Bosni in Hercegovini ima, kakor drugod po svetu, narod svoj jezik, v katerem izrazuje svoje misli; jezik ta je hrvatski, ako se piše latinicom, srbski, ako se piše cirilicom, če se pa govori, je to jezik „deželni- ali zemaljski“, kakor so ga krstili, da se ne bi zamerili na nobeno stran.

Bosna in Hercegovina ima tudi svoje sodnije, ki delijo pravico národu deželnemu, nego jezik, v katerem se delijo te pravice, po navadi nij hrvatski niti srbski, niti deželni, zato ne, ker sodci večom stranom nijso ljudje, ki bi razumeli jezik, kate-rega govori narod.

Ne bodem imenoval imenom sodnije, pri katerej je zatožil nek Bošnjak stanovito svoto, dosti je, ako rečem, da je tista sodnija v Bosni. — Ko stranka ni bila zadovoljna z razsodbo prvega sodišča, je šla pravda pótem priziva do višjega sodišča v Sarajevo, in ko je rešenje stiglo prvej sodnji, pokliče sodec tožitelja v urad in mu naznani to le:

„Vi ćete pravdu dobiti, nego se morate „zaklati“. „Gospodine! što vam padne na um! ja da se zakoljem.“ „C. kr. višji sud v Sarajevu je tako sudio; ako se nečete zaklati, izgubili ste parnicu.“

„Nek uzme vrag i parnicu, ja imam ženo, djeca, pa se zaklati neću!“

„Ako se nečete zaklati, ja vam pomoći nemogu, vi ste parnico izgubio!“

Sodec sestavil je zapisnik, Bošnjak, ki se nikakor ni hotel zaklati, je postavil svoj križ in je odišel, pa klel je mej potom in preklinjal vse nove pravice in tiste gospode v Sa-ajevev, ki so tako sodbo izrekli, po katerej bi se on zarad par grošev moral zaklati. To je resnična dogodba, ki se je zgodila zarad tega, ker dotični sodec, sicer rojen Poljak, ni razumel dežel-nega jezika, pa je rekel: vi se morate „zaklati“, mestu: vi se morate „zakleti“, kar pomeni „priseči“. Prisegel ali zaklel bi se že bil Bošnjak, še rad, nego zaklati se pa nij hotel nikakor ne, rajši je zgubil pravdo.

Bistroumni deček.

V šoli razpravlja učitelj sedanji, pretekli in prihodnji čas. Kar opazi, da neki deček namestu da bi poslušal, ogleduje svoje nove škornje. Prične se vsled tega naslednji razgovor:

Učitelj: No Škrblje, kje pa si dobil nove škornje?

Škrblje: Na Gradu so mi je naredili.

Učitelj: Povej tedaj, kateri čas je to?

Škrblje: Pretekli čas.

Učitelj: Škrbljetu so tedaj naredili škornje na Gradu.

Kdo ve, kako se prevede ta dogodek v sedanji čas?

(Škrblje molči in premišluje.) **Drugi dečki:** To ni mogoče!

Učitelj: No Škrblje, ti jo bodeš menda iztuhtal!

Škrblje: Ker so mi škornje na Gradu že naredili, bi tedaj rekel: Meni ne delajo škorenj na Gradu.

Učitelj: Dobro si se odrezal. Tega bi niti jaz ne bi bil izduhtal. Zato dobiš „sehr gut“.

Izgubil sem

preteklo nedeljo 18. t. m. na sv. Petra predmestji, tam doli okolu „Bierhalle“ majhen mandatek. Ker je bil moj jedini in ker ni upanja dobiti družega, prosim poštenega najditelja, naj mi je prinese v mojo prodajalnico. Za najdenino dobi rudeče hlače. Telebnikar, l. r.

Poberki iz časnikov,

(katere naj vsak sam ilustrira.)

- Državni zbor prtrgal je svoje delovanje.
- Vlada imela je na nogah vojake in policijo.
- Sodnija postopa.
- Policija je nekega mizarskega pomočnika pri tem delu zasačila in zaprla.
- Tako je mislil baron Robert sam pri sebi, a na tihem se je vender jezil.
- Jezil se je rekoč, da so mu gore previsoke, ker ne more prek njih videti.

Alleluja!

Aleluja, aleluja!
Taaffe nam še nič ne ponuja,
Vse pri starem je ostalo,
Ta kladivo je, oni nakoválo.
Uloga slednja pa ostane naša,
Dokler ministruje Conrad-paša,
Ki bi resolucijo o srednji šoli
Potjnil rad proti sv. Nikoli.
V Štajerski, Koroški Kranjski,
V lepi zbornici ljubljanski,
Ima večino še nemčur
Našim pirhom — hud dihur.
Lah in Nemeec svojita si Primorje
Pretis pa obéma seje, orje.
Ravnopravnost zlata
Ima še zaprta vrata.
Državnikov modrost
Oglojena je kost.
Naši upi, naše nade
Davno več že niso mlade,
Saj tudi mi več nismo mladi,
A tega ne dobomo, kar bi radi.
Zato nam „Alleluja“,
Ne gre veselo z ust,
Kajti naša „Vuzem“
Je le „Masopust“.

Narodna zastavica.

Kako bi tri pirhe mej tri očete in dva sina tako razdelil, da vsak jednega dobi?
Rešitev: 1. Stari oca. 2. Njegov sin, ki je tudi oca. 3. Sinov sin, ki je ze tudi oca. Vkupe trije očete in dva sina.

Dobra misel.

Dobra misel ne da se preplačati in če ti šine v glavo v pravem času, obvaruje te neprimlik in počutiš se nekako posebno zadovoljno. Dobra misel rešila je nekdanj tudi gospoda, ki je bil na lovu iz velike zadrege. To pa je bilo tako:

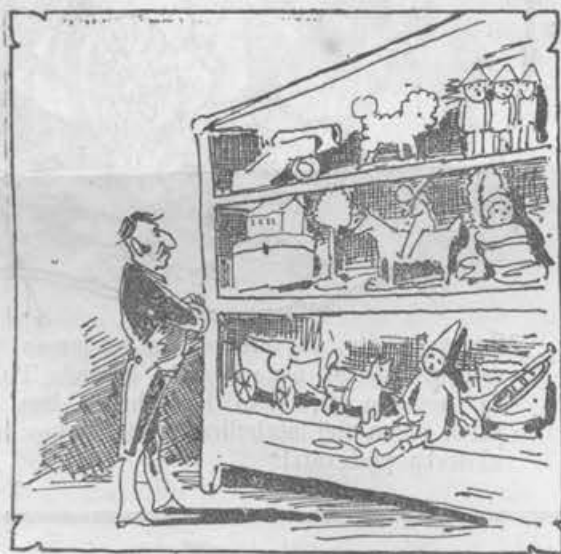
Nekega lepega nedeljskega jutra odpravita se A. in B. na lov na zajce. Ko sta že par zajcev postrelila in korakata proti malemu gozdiču, zazdi se B.-u, kakor bi bilo tovariša A. nekaj pretreslo. Ozre se okolu, v prvi hip ne zazre prav nič, a ko se še jedenkrat ogleda, zablestí mu nekaj v oko, in ko malo ostreje pogleda, zastane mu pogled na svitem bajonetu žandarja, ki se jima je bližal urnih korakov. Mej tem pa že tudi A. ves prestrašen zašepeče: „Ta bo dobra, žandar za petami, jaz pa nemam niti lovskega, niti orožnega lista pri sebi!“

„Nič se ne boj! pravi B. Veš kako narediva? Jaz grem hitro tu na levo okolu gozda, kakor bi se bil žandarja zbal, ti pa mirno obstoj. Stavim, kar hočeš, da jo bode takoj za menoj ubral. Ti pa imaš mej tem časa dovolj, jo popihati.“

Rečeno storjeno. B. jo odkuri, žandar pa hiti mimo A. za njim. Nekoliko minut je preteklo, predno je čuvaj zakonov dohitel brzonogega B. Ko prideta vkupe, zahteva prvi legitimacijo, in ko mu jo B. pokaže in vidi, da je vse v redu, vpraša: „Zakaj ste pa pred menoj bežali?“

„Saj nisem bežal, sem le šel gledat, če ni na tem kraju zajec, da bi ga proti mojemu prijatelju pognal.“

Čuvaj zakonov odide in se napoti proti kraju, kjer je bil A., a ta ga ni čakal, temveč pobrisal je domov in trdno sklenil, nikdar več brez legitimacije iti na lov.

Grof Taffe: „Kaj bi le izbral, da bi je potolažil po Velikej noči? Razvajeni res da niso in do sedaj tešil sem je s samimi obljubami, a naposled utegne vendar kateri vprašati, kje imam kaj pirhov, ali kakor pravijo Štajerci kaj „pisank“. In meni je pred vsem na tem ležeče, da imam mir!“

Iz devete dežele. Pri nas, kakor v mnogih drugih krajih imamo dva društva: Čitalnico, kjer se naročajo in čitajo vladi prijazni časniki in pa „Casino“, kjer se sedanja vlada ljuto napada in kjer se čitajo zgolj vladi neprijazni listi n. pr. „Deutsche Zeitung“, „Neue freie Presse“, „Deutsche Wacht“, „Kmetijski prijatelj“ in „Ljubljanski butelj“. Udje čitalnice so skoro sami tržani, ki državi redno in mnogo davkov plačujejo. V kazino so pa vpisani vsi uradniki tistega urada, od nadzornika do najzadnjega praktikanta, kateri urad ima nalog, skrbeti za to, da davkoplačevalce izpolni svojo državljansko dolžnost. In sluga tega urada je ob jednom sluga v kazini ter ponosno in oblastno raznaša po trgu fakcijozne liste.

Kaj bi storil gosp. nadzornik, ko bi bil njegov in urada sluga ob jednom sluga v čitalnici in bi raznašal vladi prijazne liste po trgu? U. A. W. G.

(Redka nezgoda.) Filharmonično društvo v Ljubljani hotelo je svojim članom prirediti posebno zabaven večer, v to svrhu predstavljala bi se vedno lepa Haydnova skladba: „Die Schöpfung“. Vse je bilo že določeno, spored gotov, vabila razposlana, in občinstvo željno izrednega užitka, pokupilo je že lepo število vstopnic, veseleč se lepega večera. A to veselje bilo je le kratko. kajti Adam Eva in angelj, vse tri glavne osebe, ki bi imele sodelovati pri tej muzikalnej predstavi so „fuč“. Vzela jih je noč. Ni jim bil po godu ljubljanski paradiž in zeló verjetno je, da so si poiskali družega raja, kjer ima človek več miru. Ko bi vsaj znali, so li „goljufovo“ kačo tudi vzeli seboj?

— (Največja sitnoba) Navadno se pravi — sit venia verbo — „Je siten, kakor podrepna muha“. A to je še velemalo nasproti „Kmetškemu prijatelju“, kajti dohajajo nam pritožbe, da če kdo, komur je došel ta list po pošti, tudi dva — trikrat zapiše na zavitek „retour“ in zavrne listjaka na pošto nazaj, se mu še četrtič in petič dopošlje. To je že prava pravcata „Bauernfängerei“, dru. Glantschnigg-u v Celji pa je to „nemška olikano-t!“

— (Najnovejše.) Na Angleškem iščejo in zasledujejo glasovito št. 1. V Ljubljani pa so si nekaterniki poiskali št. 2. in tja zbobnali shod volilcev. Prišlo jih je res veliko, ako se ničla šteje, potem jih je bilo 80, sicer pa primerno manj. Ko so se nekoliko časa pogovarjali, uvideli so, da so razen treh, vsi drugi le ničle in razšli so se jako nezadovoljni, da ničle same nimajo računске vrednosti.

(Novost.) Tisti gospod z orjaškimi stopali, ki dosledno rabi besedo „zakaj“ namestu „ker“, prašal je zadnjič nekega: „Ali sta bila N. in M. „nemški“ oblečena?“ To je najnovejši izraz za „civil“, in ker je takih „nemški“ oblečenih ljudij dovolj v mestu, ni čuda, da si Nemci prisvajajo večino.

(V krčmi) snideta se krčmar in pek pri jednej mizi. Pek dobivši četrt litra vina začne tožiti, kako je nova mera le na korist krčmarjem in na veliko gmotno škodo pivcem, kajti četrt litra je že tako malo, da mora človek dobro paziti, da ne pogoltno i steklenice.

„Kaj pa to, odvrne krčmar, temu je lahka pomoč, če četrt litra ni dosti, pa popijesh dve.“

Ko pozneje veli krčmar porcijon guljaša in pomaka žemljo v papricirano jušad opomni: „Vrag si ga vedi, žemlje so vedno manjše, komaj za jedenkrat v usta. Hop! pa je ni!“

„Kaj to dé, zavrne ga pek: če jedna ni dosti, pa vzameš dve.“

(Kmetijski humor.) Ljubljancan prišedši na Notranjsko, čuje, da se ondi pili pravi „lima“, žagi pa „pila“. Zavzet zmaje z glavo in pravi: „To so vendar čudni ljudje, ki železo limajo in les pilijo!“

A dovtipen Notranjec, ki je čul ta izrek, mu hitro odvrne: „Še bolj čudni ste vi, ki pomoranče sekate in vodo žagate.“

(Slovenski „šibolet“.) Znano je, kako so v starem zakonu Efrajmiti, ker niso mogli izgovoriti besede „šibolet“ zapali krutemu meču in kako so pri sicilijanskih večernicah Italijani morili Francoze, spoznavši jih na tem, da niso mogli izgovarjati besede „ciceri“. Tudi mi Slovenci imamo tako težko izrekljivo besedo, oziroma sestavo besed. Slóve tako: „Iz Ježece čez cesto v Stožce“. Kdo more izgovoriti to hitro trikrat zaporedoma? Hvala Bogu, mi Slovenci imamo gladko grlo, zato pa tudi marsikatero grenko pogoltnemo!

Vabilo.

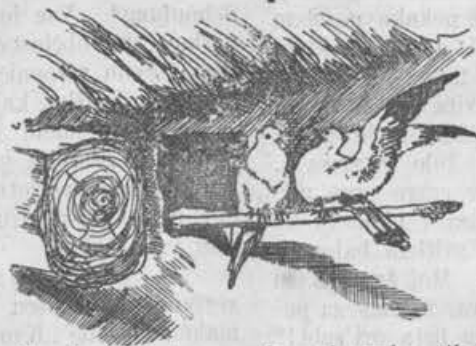
Ker je naš list tak, da se more vsakdo nanj naročiti, ker niti nemčurjem ne štejemo v'zlo, ako ga kupijo in beró in ker je tekoče leto tako, da koncem tega meseca premine prvo četrletje, vabimo vse tiste gospode, katerim s to številko poteče naročba, da jo zopet ponove in zagotovljamo, da nas niti ne razžalijo, ako pošljejo naročnino o pravem času.

Upravištvo „Škrata“.

Živali v podobah.

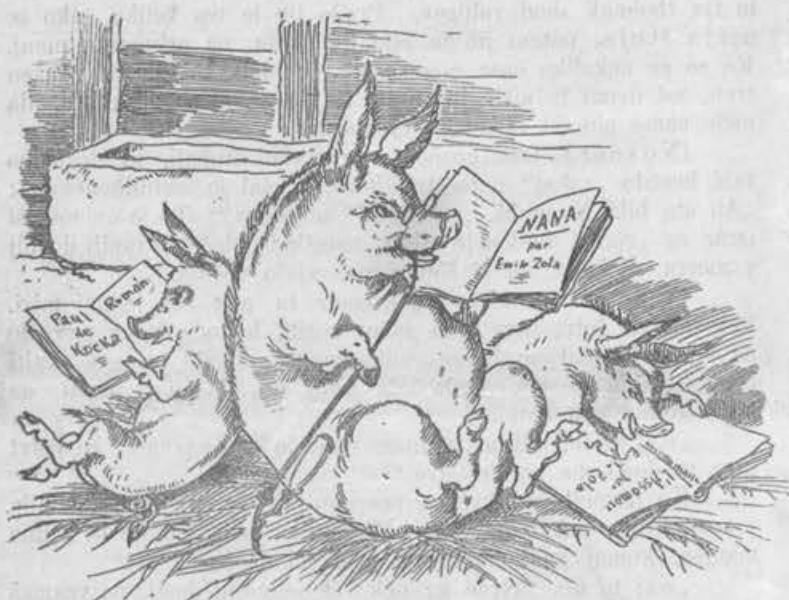
„Mama, spustite me no malo vun, da si s sosedovim muckom malo poigrava. Kaj ne, da smem?“
„Ne bodi otročja. Za tako gospodično se to ne spodobi!“

„Ko si napraviva gnezdo pod streho, tiho in mirno, potem vender sosedov golob ne bode več k tebi letal?“
„Ali si siten! Ali ti nisem že povedala, da je to moj bratranec?“

Mladi gosak: „Gospica, pojdiva malo v vodo se kopat!“
Mlada raca: Kaj ti v glavo ne pade! Jaz vender ne smem s takim mladim gospodkom vkupe v vodo. Kaj pa bi mama in ljudje rekli?“

„Svoji k svojim!“

„Mamica, recite, kar hočete, jaz vender ne vzamem družega moža, nego tega-le gospoda Polževiča. Le poglejte ga, kako lepo hišico ima, pa niti solda ni na njej intabuliranega in davkov mu tudi ni treba plačevati!“

Lovski pes: „Le poglejte, boter, kako sem jaz suh, da se mi vsa rebra vidijo, vi pa ste tolsti in okrogli, kakor sod!“
Prašič: „Mar misliš, da je to kaka dobrotta? Ne vem kaj bi vse dal, da bi bil tako suh, kakor si ti. Potem bi vsaj mirno spal — zdaj pa me pred vsakim praznikom kar kurja polt spreletava.“

„Povej mi, Janez, ali me imaš res rad?“
„No, pa še kako!“
„Zakaj pa vedno za drugimi gledaš?“
„Pojdi, pojdi! Če gledam za drugimi, zgodi se samo zaradi tega, ker bi rad vedel, je li katera tebi jednaka.“

Izhaja 10. in 25. dan vsacega meseca. Cena za vse leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 50 kr., za četrt leta 80 kr. Posamične številke po 15 kraje, pri opravištvu v „Narodni Tiskarni“, kateremu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije in inserati. Slednji računijo se po dogovoru.